Balio Sruogos laiškas Juozapui Sruogai, 1930-06-06, iš Kauno – į Berlyną

Mielas Juozapai, / Ačiū už atvirutes iš kelionės.

Mielas Juozapai,
Ačiū už atvirutes iš kelionės [1].

Dėl dr. Liedtke [2] pakvietimo – toks reikalas.

Münch. „Deutsch. Akad.“ važiuoti atsisakė, patarė kviest iš Karaliaučiaus, Karaliaučiaus – mes nenorime. Kai buvo p. Sidzik. [3] Kaune, su juo sutariau: jis Berlyne pažymės kokį 10 asmenų, kurie reikėtų pakviest. Parašys man – ir pakviesim. Dėl to aš čia susitariau su Draugijos [4] valdyba, su ministr. dr. Zau. [5], bet Sidzik. man iki šiol nieko neparašė – ir neparašys, matyti. Tai aš ir galvoju: tuo rūpintis jo pareiga, ne mano. Jei jis nenori – tai ko čia man kištis!

Bet padėtį dar būtų galima išgelbėti. Jei dar pažymėtumėt žmonių grupę 8–10, dar būtų galima pakviest suspėt (pakviestumėm tuomet ir dr. Liedtke, – bet jį vieną kviest – ką gi aš su juo darysiu?). Dėl kvietimo konsulų dr. Zaun. sako – dabar – neverta. Kitą kartą bus proga. Geriau kviest vokiečius [6]. Ir laikraštininkus, tik rimtus žmones (kvietimas laikraštininkams personališkas, ne redakcijoms).

Jeigu jūs atstovybėje tokį sąrašą greit sudarytumėt – dar galima būtų viskas sutvarkyti – pakviest.

Tat laukiu skubaus atsakymo.

V[iso]. Labų dienų p. Bronei.

Balys

Birž. 6 d. [1r] // [1v] //

KOMENTARAI

[1] Juozapas Sruoga, kaip ir jo brolis Balys Sruoga, buvo kelionių entuziastas, kuris, ieškodamas vis naujų įspūdžių, nuotykių, egzotikos, atostogas praleisdavo įvairiose pasaulio šalyse.
1930 m. vasaros atostogų metu, visą gegužės mėnesį, Juozapas Sruoga keliavo po Šiaurės Afriką (lankėsi Tunise, Alžyre, Orane), buvo Ispanijoje (svečiavosi Madride, Kadise, Toledo, Meliloje, Malagoje, Granadoje, Sevilijoje, Kordoboje), Prancūzijoje (apsilankė Lurde, Bjarice, Bordo), Italijoje (Palerme).
Iš įvairių pasaulio šalių miestų Juozapas Sruoga siuntė broliui Baliui Sruogai atvirlaiškių su kelionės vaizdais. Balys Sruoga, laiką leisdamas Lietuvoje, ypač laukė brolio Juozapo Sruogos atvirlaiškių ir atvirukų iš užsienio, džiaugėsi juos skaitydamas, nes niekada nesilankė ten, kur laiką leido jo vyriausiasis brolis (išskyrus Vokietiją ir Prancūziją).
Išliko keletas Juozapo Sruogos tuo metu rašytų atvirlaiškių, kurie skirti Baliui Sruogai:

„Labų dienų tau ir p. Vandai iš München'o.
Tuojaus traukiu toliau“ (Juozapo Sruogos atvirlaiškis Baliui Sruogai, iš Miuncheno – į Kauną, 1930-05-03, [rankraštis], in: *MLLM 3962, MLLM ER2* 1827, l. 1v);

„Labų dienų iš Tuniso.
Su maldininkais važiuoju iki Orano (320 klm). Ten atsiskirsiu. Ūpas visų puikus. Sustosime Alžyre.
Brolis Juozapas“ (Juozapo Sruogos atvirlaiškis Baliui Sruogai, iš Tuniso – į Kauną, 1930-05-09, [rankraštis], in: *LLTI BR*, f. 53, b. 854, l. 1v);

„Siunčiu tau ir poniai Vandai linkėjimus iš Cadix (pietų Ispanijos)“ (Juozapo Sruogos atvirlaiškis Baliui Sruogai, iš Kadiso – į Kauną, 1930-05-21, [rankraštis], in: *LLTI BR*, f. 53, b. 854, l. 1v);

„Klaidą padariau, kad išvažiavau sportiniame kostiume, t. y. kelnės ligi kelių ir kojinės irgi. Žmonėms atrodo labai keista. Gali įsivaizdint, kaip tai atrodytų, jeigu Kaune pasirodytų (ypač sename mieste) kas nors bavariškame kostiume. Mano kelionė baigėsi. Liko dar muzėjinis miestas Toledo ir Eskorial. Labų dienų p. Vandai ir tau.
Brolis Juozapas

Gražus Madridas! –
Rašau teatre“ (Juozapo Sruogos atvirlaiškis Baliui Sruogai, iš Madrido – į Kauną, 1930-05-26, [rankraštis], in: *MLLM, 3962, MLLM ER2* 1824, l. 1v);

„Baigėsi atostogos, baigėsi ir mano kelionė. Liurdo apylinkės žavėtinai gražios. Apart Palermo ir Šiaurės Afrikos (Tunis, Alger, Oran ir Melila), teko aplankyti Malaga, Granada, Savilla, Cadil, Kordoba, Madridas, Toledo ir Escorial. Buvau sustojęs Biarritze, – baisiai lietus lijo.
Šiandien traukiu į Bordeaux, kur nakvosiu, o ryt į Paryžių ir namon.
Labų dienų p. Vandai ir tau.
Brolis Juozapas“ (Juozapo Sruogos atvirlaiškis Baliui Sruogai, iš Lurdo – į Kauną, 1930-05-30, [rankraštis], in: *MLLM 3962, MLLM ER2* 1829, l. 1v)

[2] Max Liedtke (1894–1955) – vokiečių žurnalistas.

[3] Vaclovas Sidzikauskas (1893–1973) – teisininkas, diplomatas. 1922–1931 m. atstovas, įgaliotasis ministras Vokietijoje.

[4] Anksčiau Balys Sruoga teigė, kad vokiečių studentų ekskursiją „oficiališkai kviečia Lietuvių–vokiečių kultūrinio bendradarbiavimo draugija. Ekskursijos iniciatyva buvo mano, ir ji tvarkyti man irgi teks“ (žr. Balio Sruogos laišką Juozapui Sruogai, iš Kauno – į Berlyną, 1930-04-03, [rankraštis], in: *LLTI BR*, f. 53, b. 266, l. 2r).
Lietuvių–vokiečių kultūrinio bendradarbiavimo draugija – visuomeninė organizacija, 1928–1933 m. veikusi Kaune. Draugija skatino lietuvių ir vokiečių tautų kultūrinį bendradarbiavimą. Draugijos valdybos pirmininkas buvo istorikas, pedagogas Jonas Yčas, aktyvūs nariai: meno istorikas, muziejininkas Paulius Galaunė, tapytojas Adomas Galdikas, rašytojas Liudas Gira, žurnalistas Valentinas Gustainis, teisininkas, istorikas Augustinas Janulaitis, poetas Faustas Kirša, etnologas, archeologas Eduardas Volteris.

[5] Dovas Zaunius (1892–1940) – teisininkas. 1929–1934 m. Juozo Tūbelio Ministrų kabinete užsienio reikalų ministras.

[6] Spaudoje pasirodė žinutė apie 1930 m. birželio mėn, viduryje į Kauną atvykusią ekskursiją: „Vakar 11.40 val. iš Karaliaučiaus atvyko vokiečių studentų ekskursija iš 17 asmenų, iš kurių keli lietuviai studentai. Ekskursiją suorganizavo Karaliaučiaus lietuvių studentų draugija. Atvykusiųjų tikslas aplankyti [1930-06-18 atidarytą Lietuvos žemės ūkio ir pramonės] parodą [ji skirta jubiliejiniams Vytauto Didžiojo metams] ir šiaip susipažinti su Kaunu. Įdomu, kad ekskursantų tarpe yra 2 prūsų lietuviai, nuolatiniai Karaliaučiaus gyventojai. Stotyj svečius pasitiko Lietuvos universiteto studentų būrelis“ ([Be autoriaus], „Atvažiavo vokiečių studentų ekskursija“, žr. „Kronika“, in: *Lietuvos aidas*, Kaunas, 1930-06-21, Nr. 138, p. 10).